

Formación curricular en diseño para todas las personas en trabajo social

Coordinació: Yolanda de la Fuente Robles

Resta d'autors: Rafael Acebes Valentín, Sagrario Anaut Bravo, Javier Arza Porras, Javier Arza Porras, Rosa Mª Díaz Jiménez, Amaia Inza Bartolomé i Óscar Martínez Rivera.

Col·laboradors: María dolores Muñoz de Dios i Javier Cortés Moreno

Edita: Conferencia de Rectores de las Universidades Españolas (CRUE)

A iniciativa de la Coordinadora del Diseño para Todas las Personas en España y en col·laboració amb la Fundació ONCE i l'IMSERSO, es va editar el 2006 el *Libro Blanco de Diseño para Todos en la Universidad*, que va donar lloc el 2010 a diverses publicacions sobre formació curricular en disseny per a totes les persones en les disciplines més relacionades amb l'entorn construït i les tecnologies de la informació i la comunicació, amb la finalitat que les universitats espanyoles impulsin un programa d'accessibilitat universal en el currículum formatiu universitari, complimentant així les directives europees.

En aquesta ocasió, la Conferencia de Rectores de las Universidades Españolas (CRUE), amb el suport de la Fundació ONCE, han apostat per continuar aquesta línia de treball, publicant la proposta de formació curricular en disseny per a totes les persones en treball social.

Aquesta publicació ressent resulta especialment atractiva i molt encertada la introducció dels conceptes bàsics de disseny per a totes les persones i accessibilitat universal juntament amb les metodologies didàctiques per a la titulació, ja que se generen noves oportunitats de desenvolupament professional com a base dels futurs projectes relacionats amb l'activitat humana, aportant les claus de com incorporar al currículum formatiu del treball social el paradigma de l'accessibilitat universal i el disseny per a totes les persones.

A nivell de continguts, es realitza una revisió bibliogràfica al voltant de l'accessibilitat, remarcant, mitjançant l'avenç en disseny per a totes les persones a la universitat, les estratègies que ofereix la formació per aportar elements d'inclusió social i eines útils amb les quals construir entorns accessibles, permetent el desenvolupament individual de les persones. A més, en aquest procés d'investigació, s'avança cap al disseny per a l'aprenentatge a través de la revisió de la literatura científica des dels principals actors i precursors del disseny universal.

La metodologia d'implantació plantejada pel grup d'experts és prou versàtil com per fer possible una adaptació a mesura per a cada titulació de Grau en Treball Social que prengui la iniciativa de complir la llei en el termini establert per fer-ho, atès que aquesta proposta permet integrar els temes en assigna-

tures de les matèries indicades a cada mòdul (unitats temàtiques) o apostar per la creació de noves assignatures. De la mateixa manera, s'inclouen una sèrie de metodologies didàctiques considerades les més adequades per al desenvolupament de competències i l'assoliment dels resultats d'aprenentatge en la formació de grau, concloent amb un exemple de bones pràctiques en postgrau.

A priori, pot semblar que la disciplina de Treball Social està més vinculada amb el paradigma del disseny per a totes les persones pel fet que les persones amb discapacitat són un grup social molt considerable i objecte d'intervenció de la professió. El fet és que a través de la Llei 51/2003 d'Igualtat d'Oportunitats, No Discriminació i Accessibilitat Universal de les Persones amb Discapacitat i el Real Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual es va aprovar la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social, es fa palesa la necessitat d'incloure la formació en disseny per a totes les persones en ensenyaments universitaris, establint l'existència d'una sensibilització creixent i necessària respecte de la igualtat d'oportunitats, amb la finalitat que les institucions universitàries formin professionals capaços de construir una societat cada vegada més inclusiva.

Sorpren com malgrat l'entrada en vigor d'aquestes normatives, en l'actualitat i segons la revisió dels plans d'estudis de

grau en Treball Social oferts en trenta-set universitats (públiques i privades) d'Espanya, existeixin només continguts sobre dependència o discapacitat incorporats en una o en diverses assignatures de caràcter més general i només en vint d'aquestes existeixi almenys una assignatura específica sobre dependència o discapacitat (en concret, quatre d'elles són de caràcter obligatori).

Seguint les recerques teòriques i més enllà de l'evolució cap al model dels drets humans des de l'enfocament de la diversitat humana i del moviment de vida independent, aquest projecte assenyala que el disseny per a totes les persones no només pren en consideració el grup social de les persones amb discapacitat, sinó que es refereix a la societat en el seu conjunt i a les relacions de cada individu amb la resta del seu entorn, promocionant l'autonomia personal i les llibertats fonamentals.

Pel que fa al postgrau, només s'identifica un únic màster amb el títol "Accessibilitat universal i disseny per a tots" impartit des de la Universitat de Jaén, i és alhora l'únic a tot Europa amb aquest perfil. A més en aquesta Universitat s'ofereix la línia de recerca de doctorat d'"Accessibilitat universal i disseny per a tots". Això es pot considerar una aposta per la innovació curricular en l'àmbit universitari, que complementaria considerablement la formació en matèria d'accessibilitat respecte dels coneixements

ments que s'adquireixen durant l'ensenyament en Treball Social. Amb aquesta línia argumental d'innovació, es pretén generar un nou model de formació com a motor de futur, dissenyat per a totes les persones com a eina que produeixi una millora directa de les competències de l'exercici professional, reflectint-se en l'eficiència dels seus àmbits d'intervenció com una nova forma de promoure la inclusió, superant les mancances formatives i els reptes de la societat des del paradigma de l'accessibilitat universal.

Javier Cortés Moreno
Mª Dolores Muñoz de Dios
Treballadors socials
Màster en accessibilitat universal i
disseny per a tots
Universitat de Jaén